

EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU

Brüssel, 15. november 2011 (21.11)
(OR. en)

16474/11

SOC 958

MÄRKUS

Saatja:	Sotsiaalküsimuste töörühm
Saaja:	Alaliste esindajate komitee (COREPER I) / nõukogu (tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused)
Eelm dok nr:	16242/11 SOC 933
Teema:	Vananemine kui võimalus tööturu ning sotsiaalteenuste ja kogukonna tegevuse arengu jaoks – Eelnõu: nõukogu järeldused

---

Pidades silmas eelseisvat aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aastat (2012)¹ esitas eesistujariik käesolevad järeldused, mis käsitlevad ELis üha suuremat tähtsust omandavat teemat.

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelduste eelnõu, mille suhtes jõuti kokkuleppele sotsiaalküsimuste töörühma tasandil.

Küpros märkis, et ta lisab nõukogu protokollis avalduse, mis käsitleb punkti 3 (ADD 1).

Alaliste esindajate komiteel palutakse edastada järelduste eelnõu vastuvõtmiseks tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogule.

---

¹ Otsus nr 940/2011/EL (ELT L 246, 2011).

VANANEMINE KUI VÕIMALUS TÖÖTURU NING SOTSIAALTEENUSTE JA KOGUKONNA TEGEVUSE ARENGU JAOKS

EELNÕU: NÕUKOGU JÄRELDUSED

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE:

1. Euroopa aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegiat EUROOPA 2020², milles juhiti tähelepanu ühiskonna üha kiirenevale vananemisele kui ühele kolmest Euroopa Liidu struktuurilisest probleemist, ning rõhutati vajadust mobiliseerida kõik reservid, et käsitleda tööjõu vähenemise probleemi, sealhulgas kaasates vanemaealisi ja luues põlvkondadevahelist solidaarsust, mis tugineb kõigi vanuserühmade suurele aktiivsusel. Komisjoni teatises „Toimetulek rahvastiku vananemise mõjuga ELis”³ rõhutati kiireloomulist vajadust viia ellu rahvastiku vananemisest tingitud struktuurilisi reforme;
2. tööhõivepoliitika suuniseid 7 ja 8, milles kutsuti liikmesriike üles seadma eesmärgiks tõsta 20–64aastaste naiste ja meeste tööhõive määr ELis 75 %-ni, muu hulgas suurendades eakamate töötajate osalemist; suunises 10 kutsuti liikmesriike muu hulgas üles keskendama oma jõupingutused sellele, et tagada inimestele võrdsed võimalused nende erinevatel elujärgudel, sealhulgas võimaldades juurdepääsu kvaliteetsetele, kättesaadavatele ja jätkusuutlikele teenustele ning seda eelkõige sotsiaalvaldkonnas⁴ .;

---

² Komisjoni 3. märtsi 2010. aasta teatis „Euroopa 2020. aasta aruka, säästva ja kaasava majanduskasvu strateegia”, KOM(2010) 2020 ning Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta järelused, millega strateegia vastu võeti, EUCO 13/10.

³ KOM(2009) 180.

⁴ Nõukogu 19. mai 2011. aasta otsus 2011/308/EL.

3. 2011. aasta majanduskasvu analüüsi kontekstis koostatud ühist tööhõivearuannet, milles anti poliitilisi suuniseid tööhõivepoliitika kohta ning innustati liikmesriike muu hulgas tõstma tegelikku pensionile jäämise ja tööturult lahkumise vanusepiiri, vähendades varast pensionile jäämist võimaldavaid kavasid ja kohandades pensioniõigusi vastavalt muutustele eeldatavas elueas, siduma pensionile jäämise õigused tihedamalt pensionimaksetega ning tõhustama aktiivse vananemise alast poliitikat, sealhulgas tagades vanematele töötajatele koolituse kättesaadavuse ning paremad tervishoiu- ja töötingimused⁵. Tööturult varakult lahkumise küsimuse käsitlemine oli ka keskseks elemendiks nõukogu soovitusel, mis esitati Euroopa poolaasta lõpuleviimisel;
4. majanduspoliitika komitee ja sotsiaalkaitsekomitee ühist aruannet pensionide kohta, milles rõhutati muu hulgas, et selleks, et rohkem inimesi saaksid rohkem ja kauem töötada, on vaja kasvuväljavaateid, ajakohaseid töötamisstiimuleid, avatud tööturгу ja tegeliku pensionilejäämise ea tõusu; ning et tööelu pikendamine aitaks parandada pensionisüsteemide piisavust ja jätkusuutlikkust⁶;
5. et liikmesriike ja komisjoni on kutsutud üles tööhõivekomitee kaudu ja koostöös sotsiaalkaitsekomiteega töötama välja ühised tööhõivepoliitika põhimõtted aktiivsena vananemise kohta vastavalt nimetatud komiteedele aluslepinguga antud pädevustele ja aktiivsena vananemise üldiste ühiste põhimõtete kontekstis⁷;
6. „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”⁸, milles rõhutatakse vajadust tõhustada turvalise paindlikkuse rakendamist, leides uue tasakaalu turvalise paindlikkuse nelja komponendi sees ja vahel⁹, mis võib olla tulemuslik vahend, et suurendada kõigi vanuserühmade aktiivsust, sealhulgas selliste võimaluste loomise kaudu, millega kohandatakse töökohtasid paremini inimeste vajadustega, ning mis seetõttu võimaldab lihtsustada tööelu pikendamist ning eakate inimeste üleminekut töötusest tööellu;

---

⁵ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta järeldused, 7397/11.

⁶ 15886/10.

⁷ Nõukogu 6. detsembri 2010. aasta järeldused tööjõu ja rahvastiku vananemise poolt tööhõivepoliitikale avaldatava mõju kohta (18132/10) ning nõukogu 7. juuni 2010. aasta järeldused (9489/10 + COR(1+2+3)).

⁸ „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava: Euroopa panus täieliku tööhõive saavutamisse” (KOM(2010) 682).

⁹ Need neli komponenti on järgmised: i) paindlikud ja usaldusväärsed lepingutingimused; ii) terviklik elukestva õppe strateegia; iii) aktiivne tööturupoliitika; iv) ajakohased sotsiaalkindlustussüsteemid.

7. „Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammi”¹⁰, milles märgitakse, et tööturul osalemise määra suurendamine on oluline tegur vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks, ning rõhutati vajadust tagada pensionisüsteemide piisavus ja pikaajaline jätkusuutlikkus, mis on oluline vanemate inimeste vaesuse ärahoidmisel ja selle probleemi lahendamisel, ning vajadust tagada hooldusteenuste parem kättesaadavus;
8. Euroopa soolise võrdõiguslikkuse pakti (2011–2020)¹¹, milles kinnitatakse vajadust edendada naiste ja meeste töö- ja pereelu paremat tasakaalu kogu nende elu jooksul, parandades piisavate, taskukohaste ja kõrge kvaliteediga lapsehoiuteenuste võimaldamist ja hooldusvõimalusi teiste ülalpeetavate jaoks ning edendades paindlikku tööajakorraldust ja erinevaid puhkusevorme nii naistele kui meestele;
9. nõukogu järeltõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammi: sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse Euroopa raamistik” (KOM(2010) 758).
10. Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta (2012) kohta¹³, millega püütakse edendada aktiivsena vananemist, suurendada teadlikkust panusest, mida eakamad inimesed ühiskonnale annavad, ning kasutada paremini 60-ndale eluaastale lähenevatest ja eakamatest inimestest koosneva kiiresti kasvava elanikkonna potentsiaali;

---

¹⁰ Komisjoni 16. detsembri 2010. aasta teatis „Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogramm: sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse Euroopa raamistik” (KOM(2010) 758).

¹¹ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta järeltõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammi: sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse Euroopa raamistik” (KOM(2010) 758).

¹² Nõukogu 8. juuni 2009. aasta järeltõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammi: sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse Euroopa raamistik” (10412/09).

¹³ Otsus nr 940/2011/EL (ELT L 246, 2011).

VÕTTES ARVESSE:

11. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹⁴, milles analüüsitakse võimalusi ja vajadusi seoses eakamate inimeste tööhõivealase potentsiaali suurema kasutamise ja nn hõbedase põlvkonna suurenevat tähtsust majandusele ja esitatakse erimeetmete pakett, mis on vajalikud, et soodustada tööd, mis võtab arvesse eakamate inimeste vajadusi;
12. nõukogu 22. veebruari 2007. aasta resolutsiooni, milles rõhutatakse eakamate inimeste tähtsust majandusele ja ühiskonnale ja sellest tulenevat vajadust, et need inimesed jääksid aktiivseks, ning osutatakse võimalustele, kuidas suurendada Euroopa majanduse konkurentsivõimet ja kasvupotentsiaali ning luua töökohti, vastates eakamate inimeste üha suurenevale nõudlusele spetsiifiliste ja nende vajadustega kohandatud kaupade ja teenuste järele (nn hõbedane majandus);
13. 10.–11. oktoobril 2011 toimunud eesistujariigi konverentsi „Tööhõive probleemid ja võimalused seoses demograafiliste muutustega” tulemusi, mis aitavad teha paremini kindlaks takistused ja võimalused seoses eakamate inimeste tööhõivega;
14. nõukogu 3. oktoobri 2011. aasta järeldusi „Vabatahtliku tegevuse roll sotsiaalpoliitikas”, milles rõhutatakse vabatahtliku tegevuse tähtsust aktiivsena ja väärrikana vananemise toetamise jaoks ning põlvkondadevahelise solidaarsuse tähtsust¹⁵;
15. Nõukogu 3. oktoobri 2011. aasta järeldusi „Demograafiliste probleemide lahendamine: liikmesriikide institutsioonide koostöö demograafilistes küsimustes ning töö ja pereelu ühitamise vallas – karjääri ja pereelu kokkusobitamise suunas”¹⁶;

---

¹⁴ „Euroopa tööturu tulevik – otsides võimalusi demograafilistele muutustele tõhusaks reageerimiseks”, SOC/400 – CESE 1171/2011.

¹⁵ 14552/11.

¹⁶ 14553/11.

TERVITADES:

16. tööhõivekomitee aruannet „Tööhõivemäära eesmärgi täitmine: edusammud ja temaatiline seire”, milles esitatakse muu hulgas stiimulid ja pärssivad tegurid, mis esinevad liikmesriikides eakamate töötajate tööhõive küsimuses;
17. sotsiaalvaldkonna avatud koordineerimise meetodi raames vananemise küsimuses tehtud tööd, mille käigus rõhutati, kui tähtis on kujundada kõikehõlmav lähenemisviis aktiivsena vananemise strateegiate elluviimise suhtes, ning edusamme, mida sotsiaalkaitsekomitee on teinud oma 2011. aasta tööprogrammi raames, et tõhustada oma tööd seoses vananemise tekitatavate probleemidega, ning vananemist käsitleva sotsiaalkaitsekomitee töörühma loomist, mille eesmärk on toetada aktiivsena, tervena ja väärikana vananemise edendamist;

RÕHUTADES:

18. et eakamate töötajate tööturul osalemise suurendamine on tähtis, et suurendada tööhõivemäära ja hoida ära eakamate inimeste vaesumine, mis on paljudes liikmesriikides üldisest vaesumäärast suurem ja mis mõjutab eelkõige naisi, pidades silmas vajadust täita Euroopa 2020. aasta strateegia peamised eesmärgid;
19. et demograafilisi muutusi käsitlev poliitika peaks omavahel ühendama valmisoleku lahendada probleeme ja võimekuse täielikult ära kasutada kõnealustest muutustest tulenevaid võimalusi, mis hõlmab näiteks ka suurenevat nõudlust eakamate inimeste vajadustega kohandatud kaupade ja teenuste järele (nn hõbedane majandus) ning eakamate inimeste suurenevat potentsiaali panustada ühiskonna heaolusse, mis saavutatakse nende osalemisega tegevustes, mille abil suurendatakse nende kogukondades erinevate põlvkondade vahelist sotsiaalset ühtekuuluvust ja solidaarsust;
20. et nn hõbedase majanduse, sealhulgas sotsiaalteenuste, arendamine loob võimalusi luua uusi ja inimväärseid töökohti kõigile tööealistele vanuserühmadele ning suurendada kogu Euroopa majanduse konkurentsivõimet ja kasvupotentsiaali;

21. et eakamate töötajate hilisemal tööturul lahkumisel on positiivne mõju riigi rahanduse jätkusuutlikkusele, piisava ja jätkusuutliku sotsiaalpoliitika rahastamise suutlikkusele ning sotsiaalkindlustussüsteemide rahastamise tasakaalustatud lähenemisviisidele; kõnealuste positiivsete mõjude õigeaegne kasutamine on eriti oluline majanduslanguse ajal;
22. et noorte ja eakamate inimeste tööhõive on omavahel positiivselt seotud: eakamate inimeste kõrgema tööhõive määraga liikmesriikides on ka noorte tööhõive määr kõrgem¹⁷;
23. et edukad üleminekud tööturul ning tööalane kohanemisevõime, liikuvus ning oskuste säilitamise ja ajakohastamise suutlikkus on omavahel seotud; seega sõltub eakamate töötajate tööalane konkurentsivõime olulisel määral nende eelnevast karjäärist; sama oluline on tagada, et tööturul on eakamatele töötajatele avatud;
24. et eakamate inimeste, eelkõige naiste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse meetmeid peaks toetama elukaarepõhise lähenemisviisiga ning seda eelkõige seoses tööturu aktiveerimise ja töökohtade säilitamise meetmetega; sellega seoses on ülioluline tagada hooldusteenuste kättesaadavus, eelkõige naistele, kes on peamised hoolduskohustuse täitjad, mis seab nad tööturul kõrvalejäämise ohtu;
25. vajadust kodanikuühiskonna ja tööturu osapoolte aktiivsemaks osalemiseks sotsiaal- ja tööhõiveeesmärkide täitmises, aktiivsena ja tervena vananemise innovatsioonialaste partnerluste ja aktiivsena vananemise algatuste väljatöötamises nii Euroopa Liidu, liikmesriikide, piirkondade kui ka kohalike kogukondade tasandil;

võttes seejuures arvesse oma pädevust ja subsidiaarsuse põhimõtet ning kasutades impulssi, mille on loonud aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta (2012);

---

¹⁷ *Pensions at a Glance 2011*, OECD 2011, lk 76.

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA EUROOPA KOMISJONI ÜLES:

26. võtma 2012. aasta lõpuks vastu aktiivsena vananemise ühised põhimõtted, mis nõukogu 6. detsembri 2010. aasta järelustes¹⁸ sätestatud viie suunise kohaselt hõlmavad tööhõivet ning teistes asjakohastes nõukogu järelustes¹⁹ esitatud ühiskonnas osalemist ning tervena, iseseisvalt ja väärikana elamist, võttes arvesse naiste ja meeste erinevaid probleeme ning austades erinevusi liikmesriikide töö- ja sotsiaalõiguse süsteemides;
27. kasutama aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aastat (2012), et tugevdada aktiivse vananemise alast poliitikat kogu Euroopas ning edendada nn hõbedase majanduse arengust tulenevaid võimalusi majanduskasvaks ja töökohtade loomiseks, sealhulgas hooldusteenuste ja tervishoiu sektoris, ning toetada seeläbi riigi rahanduse tõhususe ja jätkusuutlikkuse paranemist;
28. võitlema eakamate inimeste ja eelkõige eakamate töötajate osas esinevate negatiivsete stereotüüpide vastu, suurendades teadlikkust sellest, kui oluline ja kasulik on eakamate inimeste aktiivne osalemine pereelus, sotsiaalsektoris ja majanduses. Samuti on oluline edendada eakamate inimeste seas positiivse kuvandi loomist nende rollist tööturul ja ühiskonnas, eelkõige suurendades teadlikkust kasust, mida toob nende tööelu pikendamine hea tervise juures ja kogukonna tegevustes osalemine;
29. edendada elukestvat õpet, liikuvust ja elukaarel põhinevat lähenemisviisi tööturul liikumisele, et töötajate oskused vastaksid tööturgude vajadustele, eriti seoses töötajate vananemisega, ning tõhustaksid nende tööalast konkurentsivõimet;

---

¹⁸ 18132/10.

¹⁹ Vt nõukogu 8. juuni 2009. aasta järeldusi, mis käsitlevad sotsiaalteenuseid kui aktiivse kaasamise ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamise vahendit ning töövõimalusi pakkuvat sektorit (10052/09), ning nõukogu 6. detsembri 2010. aasta järeldusi „Piisav, kindel ja jätkusuutlik pension kõigile Euroopa kodanikele” (16513/10).

30. innustama ja looma innovatsioonialaseid partnerlusi ning suurendama teadmisi aktiivsena ja tervena vananemise kohta, eelkõige seoses Euroopa innovatsioonialase partnerluse katseprojektiga aktiivsena ja tervena vananemise kohta²⁰, millega lihtsustatakse eakamate inimeste aktiivsuse suurenemist ja iseseisvust ning nn hõbedase majanduse arengut;
31. edendama eakamate inimeste osalemist kogukonna tegevustes, muu hulgas vabatahtliku tegevuse edendamise kaudu;
32. edendama aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta (2012) tegevustes aktiivselt osalemist, kaasates paljusid sidusrühmi, et kasutada seda võimalust selleks, et arendada edasi pikaajalisi meetmeid, mille eesmärk on valmistuda demograafilisteks muutusteks ja nendega tõhusamalt toime tulla, ning meedia- ja sõnavabadust austades innustada meediat edendama teadlikkust vananemise positiivsetest aspektidest ja väärtusest, mis on eakamatel inimestel ühiskonnale;
33. jagama aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta (2012) veebisaidil teavet oma tegevuste kohta ning aktiivsena vananemise, põlvkondadevahelise solidaarsuse ja nn hõbedase majanduse küsimuses võetavate võimalike kohustuste kohta, ning võimaldama kõikidele asjakohastele sidusrühmadele teabevahetuses osalemise 2012. aastal ja hiljem;
34. määratlema peagi esitatavates ühistes tööhõivearuannetes poliitika, mille eesmärk on suurendada eakamate töötajate osalemist tööturul ning paremini kasutada nn hõbedase majanduse potentsiaali töökohtade loomisel;

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES:

35. võtma oma riiklikes reformikavades nõuetekohaselt arvesse aktiivsena vananemist, et kavandada ja rakendada oma poliitikat Euroopa 2020. aasta strateegia kontekstis, ning vajadusel kaaluma eakamate töötajate tööhõivemäära eesmärgi kehtestamist, võttes arvesse liikmesriikide suhtelist lähtepositsiooni ja riiklikke olusid ning toimides vastavalt oma siseriiklikele otsuste tegemise menetlustele²¹;

---

²⁰ 17165/10.

²¹ Nõukogu 6. detsembri 2010. aasta järeldused tööjõu ja rahvastiku vananemise poolt

36. edendama eakamate töötajate tööhõivet inimressursside haldamise ja arendamise parandamise abil, kasutades sealhulgas elukestva õppe ning juhendamise ja nõustamise erikorraldusi, parandades tööturule naasmise meetmete kättesaadavust, parandades töö- ja pereelu tasakaalustamist ning kohandades töötingimusi eakamate töötajate vajaduste ja võimetega, kaasates sel eesmärgil tööandjaid ja tööturu osapooli. Võrdselt oluline on samaaegselt edendada häid töötingimusi kõigile vanuserühmadele ja arendada tööelu kvaliteeti kogu karjääri jooksul, et toetada töövõimet ennetusmeetmete kaudu ja hoida ära tööga seonduvaid haigusi ja teisi takistusi seoses tööhõivega;
37. edendama koostöös tööturu osapooltega inimressursi vanusepõhist juhtimist tööandjate poolt, muu hulgas suurendades tööandjate teadlikkust kasust, mida võivad anda elukaarepõhine lähenemisviis tööle võtmisel, väljaõppel, ümberõppel ja tööellu naasmisel ning eakamate töötajate potentsiaali maksimaalne kasutamine, sealhulgas innustama neid edastama oma ametialaseid teadmisi noorematele põlvkondadele;
38. võitlema vanusepõhise diskrimineerimisega tööhõives ja kutsealale pääsemisel, arvestades asjaolu, et ealine diskrimineerimine on oluline eakamate töötajate tõrjutuse põhjus tööturul;
39. tõhustama koostöös tööturu osapooltega jõupingutusi tegeliku pensioniea tõstmiseks, mis on kooskõlas esimese Euroopa poolaasta nõukogu järeldustega, muu hulgas vähendades stiimuleid varaseks pensionile jäämiseks, rakendades tõhusaid stiimuleid tööea pikendamiseks ning edendades hilisemat ja järkjärgulist tööturult lahkumist;
40. kaaluma viise, kuidas tööturuasutused saaksid parandada oma teavitustegevust ja suutlikkust kaasata eakamaid töötajaid, töötades välja teenused, mille abil saab eakamaid töötajaid hoida tööturult lahkumast. Sellega seoses tuleks kaaluda kogemuste vahetamist tööhõivekomitees ja tööturuasutuste võrgustikus;
41. lihtsustama sotsiaalteenuste väljatöötamist, et aidata eakamatel inimestel elada iseseisvalt, väärikalt ja aktiivsena;

---

tööhõivepoliitikale avaldatava mõju kohta (18132/10, punkt 39).

42. jätkuvalt kasutama Euroopa rahastamisvahendeid ja tõhustama nende olemasolevate ressursside kasutamist, et suurendada eakamate inimeste osalemist tööturul ja ühiskonnas tervikuna, töötada välja projekte, mille eesmärk on mobiliseerida eakamaid inimesi ning kasutada paremini ära nende potentsiaali majanduses ja sotsiaalsfääris, tehes seda kooskõlas riiklike prioriteetide ning konkreetsete piirkondade või paikkondade olukordadega;
43. kaasama avalikku arutellu, mis käsitleb eakamate inimeste aktiveerimise erinevaid viise, erinevate osapoolte laia ringi, nagu näiteks tööturu osapooled, tööturuasutused, teadus- ja haridusringkondade esindajad ning äriühingute, tervishoiu ja valitsusväliste organisatsioonide esindajad ning eelkõige need, kes esindavad eakamate inimeste huve;

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES:

44. analüüsima nn hõbedase majanduse arengust tulenevaid võimalusi töökohtade loomiseks; tegema kindlaks takistused kõnealuste võimaluste kasutamiseks ja viisid selliste takistuste kõrvaldamiseks;
45. võtma turvalise paindlikkuse hoogustamisel arvesse vananeva elanikkonna vajadusi, tunnistama antud valdkonna takistusi ja häid tavasid ning esitama järeldused, mis annavad liikmesriikidele ja teistele sidusrühmadele tõhusad rakendusmeetodid;
46. kajastama 2012. aastal vastastikuse õppe programmi raames, kuidas kõige paremini ära kasutada tööturu võimalusi, mis tulenevad demograafilistest muutustest, ning võimalusi ja kogemusi, mis on saadud sotsiaalteenuste ja kogukonna tegevuse arendamisel vananeva ühiskonna jaoks.